

Prečo sa prístupnosť webu neberie až tak vážne? – textový prepis

Príspevok bol prednesený na konferencii [Prístupne 2023](#) - nulte konferencii o digitálnej prístupnosti

Prednášateľ: Andrej Nemeček, GoodRequest, s.r.o.

Dátum: 18.5.2023

Dobrý deň, volám sa Andrej Nemeček a pracujem v GoodRequeste ako frontend developer. V GoodRequeste je našou víziou tvoriť zmysluplný a zodpovedný digitálny svet, práve preto chceme ísť príkladom a začali sme sa venovať prístupnosti na webe. Dnes vám chcem povedať, prečo developeri neberú prístupnosť vážne, ale aj to, ako sme sa v GoodRequeste začali venovať prístupnosti a prečo by sa jej mali venovať všetky IT firmy.

Prečo vývojári neberú prístupnosť vážne?

Najhlavnejší dôvod, prečo developeri neberú prístupnosť vážne, je podľa mňa nedostatok povedomia. Developeri často nevedia o dôležitosti prístupnosti, a preto ju často prehliadajú. Prístupnosť je pomerne aj špecializovaná oblasť, ktorá si vyžaduje špecifické znalosti, ktoré developeri často nemajú. Počas môjho štúdia, napríklad na vysokej škole, som sa za celých 5 rokov stretol s prístupnosťou len raz na jednej prednáške, čo podľa mňa je dosť nedostačujúce. Ďalším dôvodom sú podľa mňa čas a peniaze. Vytvorenie prístupného webu minimálne na začiatku si vyžaduje čas navyše, čo zvyšuje náklady na vývoj. Developeri majú na projektoch zvyčajne deadlines, ktoré ich nútia uprednostniť iné požiadavky, napríklad na výkon, dizajn, opravu chýb alebo funkčnosť samotného webu. Ďalším problémom môže byť náročná implementácia prístupnosti, najmä pre veľké a už existujúce webové aplikácie. Často je potrebné spraviť významné zásahy do kódu, čo developerov zrejme odradí a radšej sa budú venovať iným úlohám, ktoré považujú za prioritnejšie. Ďalej je to nedostatočná regulácia. Weby verejnej správy musia byť zo zákona prístupné, avšak toto sa zatiaľ netýka komerčných webov. Bez zákonných povinností nie sú developeri nútení uprednostniť prístupnosť, pokiaľ to klienti vyslovene nepožadujú. Posledný bod, ktorý chcem spomenúť, je feedback od používateľov. Ak developeri nedostanú spätnú väzbu od používateľov, najmä používateľov s postihnutím v súvislosti s problémami s prístupnosťou, môžu sa domnievať, že prístupnosť nepredstavuje významný problém.

Ako som sa dostal k prístupnosti

Úplne prvýkrát som sa dostal k prístupnosti na prednáške na škole, kde nám jeden nevidiaci pán ukázal, ako pracuje s čítačom obrazovky a aké rieši časté problémy na webe. Avšak ďalej som sa tejto téme už moc nevenoval, ale aspoň som vedel, že existuje takýto problém. Reálne som sa začal prístupnosti venovať minulý rok po jednej prednáške o prístupnosti na konferencii WebExpo v Prahe a začal som tým, že som študoval materiály na webe. Dobre spracované materiály, hlavne pre úplných začiatčovníkov, ako som bol vtedy ja, má napríklad Mozilla Developer Network alebo WebAIM.

Ďalej som začal používať nástroje na automatizované testovanie prístupnosti, spomeniem teraz dve, ktoré sa mi najviac osvedčili. Ide o nástroje od Axe DevTools postavené na celosvetovo najpopulárnejšej testovacej knižnici pre prístupnosť Axe-Core. Prvým je plugin do prehliadača. Veľa chýb viem vďaka tomuto pluginu opraviť už počas vývoja webu. Super na tomto pluginu je, že mi povie, kde presne je chyba a ako ju viem opraviť. Vďaka tomuto pluginu som sa veľa naučil o

prístupnosti, keďže nie je lepší spôsob, ako sa učiť priamo na projekte a ešte k tomu aj na svojich chybách.

Druhý nástroj, ktorý chcem spomenúť, je ESLint plugin. Už asi väčšina developerov používa nástroj ako je ESLint, ktorý analyzuje váš kód a vypíše chyby priamo v editore. Veľa chýb viem takto opraviť ešte pred samotným testovaním.

No a ako sme sa v GoodRequeste začali venovať prístupnosti?

Začalo to taskom na Jire v našej inováčnej platforme. Tá vznikla, aby sme vedeli zlepšovať naše procesy, cieľom bolo analyzovať aktuálny stav prístupnosti našich webov a ako to vieme zlepšiť. Pokračovalo to vzdelávaním kolegov. Na mítingoch som pripravil niekoľko prednášok, kde som kolegom ukázal všetko dôležité, čo som sa naučil o prístupnosti. Okrem toho nám ide dnes aj Peter Halada ukázať, ako pracuje s čítačom obrazovky a aké rieši časté problémy na webe ako nevidiaci. Ďalej každý nový developer prejde pri nástupe do firmy onboardingom. V rámci neho robíme aj prednášku o prístupnosti, kde si ukážeme aspoň základy. Ďalší bod je Code review. Na projektoch si developeri medzi sebou pozeráme kód a pokiaľ vidíme, že je tam niečo dôležité, teda nejaká veľká chyba prístupnosti, alebo na niečo sme zabudli, tak to kolegov reportujem a dávam na opravu. A ako posledný bod chcem spomenúť, že všetko, čo sme sa doteraz naučili o prístupnosti, sa snažíme ďalej posúvať do komunity. Napísali sme niekoľko blogových článkov, napríklad Ako začať s prístupnosťou alebo Najčastejšie chyby prístupnosti a ako ich opraviť. Minulý týždeň sme sa s témou o prístupnosti zúčastnili najväčšej slovenskej IT konferencie pre developerov - Codecon. S prednáškou nám pomáhali aj Peter Teplický a Peter Halada, za čo sa im chcem veľmi pekne poďakovať, no a dnes prednášam aj na tejto konferencii.

Teraz si povieme, prečo by sa IT firmy mali myslieť na prístupnosť?

Okrem všetkých už predchádzajúco spomenutých argumentov, by som ešte doplnil tieto. V prvom rade z prístupného webu benefitujú všetci. Teda ľuďom s postihnutím odstránime bariéry na webe, sémantický web pomáha prístupnosti, zlepšuje SEO a vyhľadateľnosť webu, pravidlá pre prístupnosť tiež zlepšujú použiteľnosť a používateľský zážitok na webe. Ďalej je to viac potencionálnych zákazníkov. Častý mýtus je, že prístupnosť sa týka len malej skupiny ľudí. Vo svete však žije viac ako 1 miliarda ľudí so zdravotným postihnutím, a preto zanedbávanie prístupnosti znamená vylúčenie významnej časti aj potencionálnych zákazníkov.

Ďalej reputácia značky. Spoločnosti, ktoré myslia na prístupnosť, preukazujú svoj záujem vytvoriť inkluzívnejšie digitálne prostredie, čo môže zlepšiť imidž a aj reputáciu ich značky. Ďalej súlad s právnymi predpismi. V mnohých krajinách existujú zákony a nariadenia, ktoré vyžadujú, aby boli webové stránky a digitálne služby prístupné. Na Slovensku to zatiaľ platí len pre weby verejnej správy, ale aj to sa o chvíľu zmení vďaka Európskemu aktu o prístupnosti. A posledný bod, ktorý chcem spomenúť, je konkurenčná výhoda oproti iným firmám, ktoré prístupnosť ešte neriešia, najmä na trhoch, kde sa prístupnosť vyžaduje zo zákona a napríklad v Európe od roku 2025 to môže byť veľkou výhodou.

Naše ciele

No a na záver chcem ešte spomenúť, aké sú naše ďalšie ciele. Častý mýtus je, že prístupnosť je zodpovednosť len developerov, avšak je to zodpovednosť celého tímu, od dizajnérov až po testerov. Preto chceme ďalej pracovať v rámci firmy na zlepšovaní procesov o povedomí o prístupnosti u kolegov. Napríklad tester by nám mali prísnejšie kontrolovať chyby prístupnosti, dizajnéri by mali viac zapracovať požiadavky na prístupnosť do svojich dizajnov a samozrejme developeri robiť webové a mobilné aplikácie prístupnejšie, pretože aj my sa stále o prístupnosti ešte učíme a vidíme tu priestor na zlepšenie. Ďalej chceme spraviť prednášky na škole. Myslíme si, že prístupnosť by sa mala

vyučovať aj na vysokých školách, aby sme podporili budúcu generáciu developerov, ktorí budú od začiatku myslieť na prístupnosť a inkluzívnejšie digitálne prostredie. Okrem toho to bude hlavne do budúcnosti aj dôležitá zručnosť, ktorá môže mladým developerom pomôcť s uplatnením, a preto sa chceme dostať na školy, kde by sme chceli odprednášať aspoň jednu prednášku, práve o prístupnosti digitálnych produktov. To je z mojej strany všetko. Ďakujem za pozornosť.

Andrej Nemeček

andrej.nemecek@goodrequest.com